

Фінансова турбулентність: як ОГС України реагують на (при)зупинення грантового фінансування США

Огляд результатів опитування ОГС

ГРОМАДСЬКИЙ
ПРОСТІР

Київ — 2025

Більшість громадських організацій в Україні критично залежать від грантового фінансування, зокрема американського. Різке (при)зупинення грантів США спричинило серйозні ризики для діяльності ОГС, особливо у сферах гуманітарної допомоги, правозахисту, медіа, підтримки вразливих груп та ін.

Громадянське суспільство опинилось перед викликами, але залишається стійким. Пошук нових можливостей для продовження реалізації своїх місій — визначальний крок ОГС України в реагуванні на ситуацію. Про це свідчать результати опитування Громадського Простору, яке тривало на порталі Prostir.UA з 6 лютого по 6 березня 2025 року.

Досліджувати — один із кроків кризового реагування. **Громадський Простір ініціював це опитування, щоб проаналізувати, як ситуація з (при)зупиненням грантової підтримки США впливає на діяльність громадських організацій в Україні, як реагують команди, які ключові виклики постали перед сектором, а також які потреби стають особливо актуальними в нових умовах.**

Сподіваємось, що дані опитування будуть корисні й для партнерів, донорських інституцій, які розробляють стратегії підтримки ОГС України в нових умовах. Результати опитування є відображенням не лише поточних викликів в умовах зменшення грантової підтримки під час війни, а й цінним джерелом ідей для планування навчальних ініціатив, нових можливостей розвитку, партнерств для посилення ОГС України.

Зрештою кризи — це виклики, що спонукають до переоцінки підходів, більшої гнучкості та пошуку нових рішень. Вони вчать планувати на кілька кроків уперед, навіть коли майбутнє здається непередбачуваним. Тактичні дії, чесний аналіз власних ресурсів і прогалин, посилення компетенцій команд — усе це допомагає залишатися стійкими й ефективними, для продовження реалізації своїх місій.

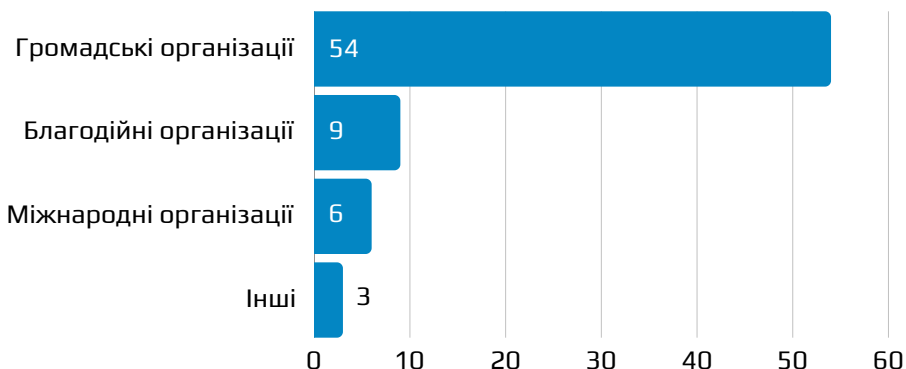
Наша сила — в об'єднаності. Підтримуючи один одного, ми створюємо міцний фундамент для розвитку громадянського суспільства, яке продовжує працювати на благо України. Разом ми здатні подолати будь-які виклики, адже «жоден пучок неможливо зламати, якщо він тримається купи».

ОГЛЯД РЕЗУЛЬТАТІВ ОПИТУВАННЯ ОГС

Ключові цифри:

- **48,6% ОГС** повідомили, що призупинення фінансування суттєво вплинуло на їхню роботу
- **У близько 35% ОГС** гранти США склали більше ніж 50% всього фінансування
- **55,6% ОГС** поки не змогли знайти альтернативні джерела фінансування
- **37,5% ОГС** змушені були скоротити свою команду
- **58,3% ОГС** ще не звертались за підтримкою до своєї спільноти

В опитуванні взяли участь 72 організації, зокрема:

Географія діяльності організацій, які взяли участь в опитуванні

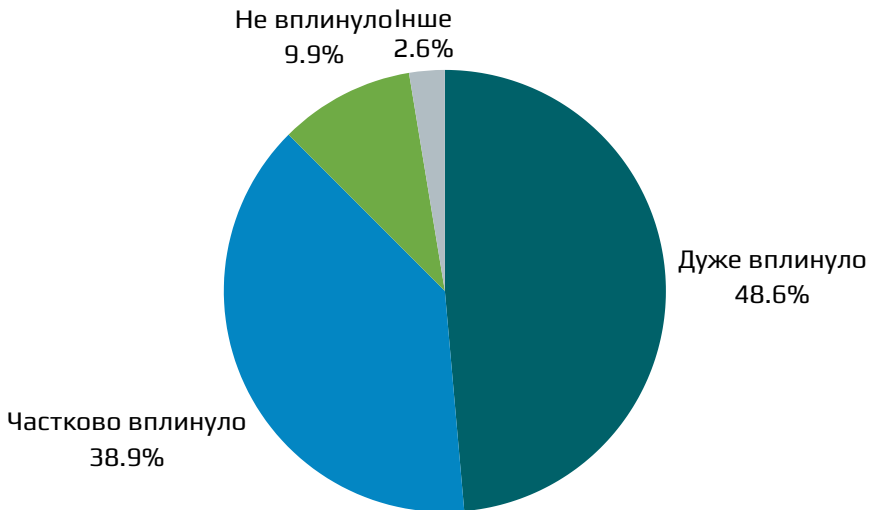
Опитування охопило ОГС з різних регіонів України, а також окремі міжнародні представництва. **Велика частина організацій (≈ 40%) вказали, що працюють на загальноукраїнському рівні.**

Приблизно 50% організацій, які взяли участь в опитуванні, вказали, що діють в конкретних областях або регіонах.

- Київ та Київська область (7)
- Дніпропетровська область (6)
- Харківська область (5)
- Чернігівська область (5)
- Закарпатська область (4)
- Сумська область (3)
- Одеська область (3)
- Полтавська область (2)
- Кіровоградська область (2)
- Черкаська область (1)
- Хмельницька область (1)
- Рівненська область (1)

Майже половина (48,6%) організацій зазнали значного впливу через фінансові обмеження. Близько **39% організацій частково відчували вплив**, що може означати необхідність оптимізації витрат, скорочення персоналу або зміну напрямків діяльності.

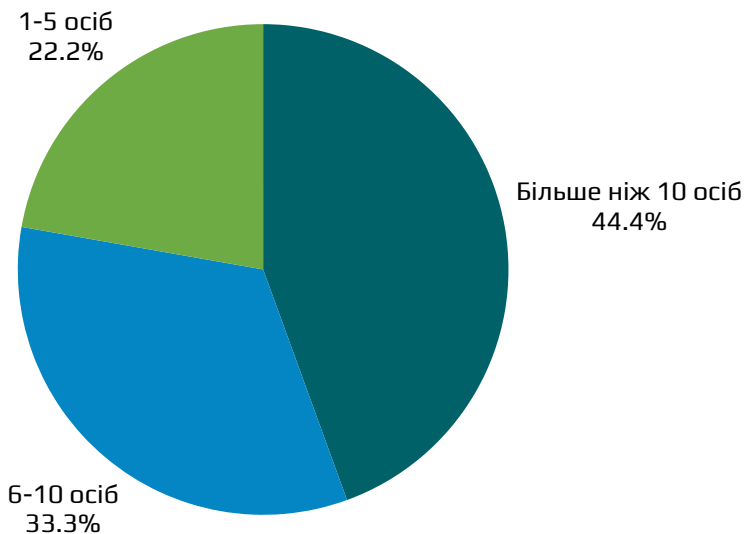
Як вплинуло (при)зупинення грантів США на діяльність ОГС?

Лише менше ніж 10 ОГС зазначили, що ситуація не вплинула на їхню роботу. Це можуть бути організації, які мають диверсифіковані джерела (наприклад, гранти ЄС) або працюють за рахунок інших ресурсів (благодійних внесків тощо).

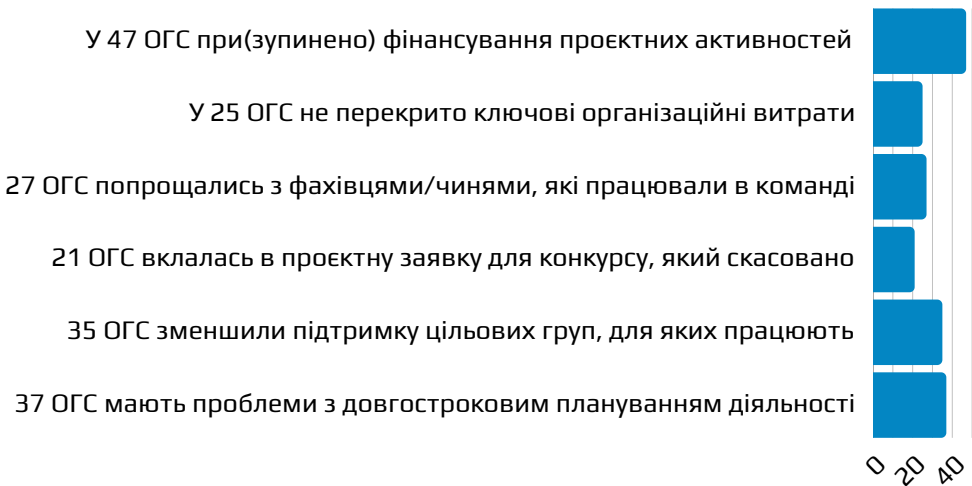
Майже половина (≈ 50%) опитаних організацій мають команди понад 10 осіб. Трохи менше ніж 38,9% — середнього розміру організації. Це свідчить про те, що ситуація торкнулась не тільки невеликих локальних громадських організацій, але й значних організаційних структур із великими проектами та ширшим спектром діяльності.

Команда організації складає:

47 ОГС (≈ 65%) заявили, що їхні проектні активності були частково або повністю зупинені. Так, це чимало, і свідчить про глибоку залежність громадського сектору від грантового фінансування, а також про відсутність альтернативних джерел, у більшості організацій. **25 ОГС (≈ 35%)** не мають ресурсів для покриття ключових організаційних витрат (оренда, адміністративні витрати, заробітна плата тощо).

Головні виклики, що постали перед ОГС, у зв'язку з ситуацією:

Власне, навіть за умов відновлення фінансування, частина організацій може не пережити кризи через нестачу базових ресурсів, втративши офіс, фахівців та опинившись перед неможливістю виконати інші зобов'язання.

Як ОГС деталізували питання про виклики?

На відкрите питання — які напрями й проєкти опинилися під загрозою після різкого зупинення фінансування, українські ОГС вказали наступне:

1. Загроза для всієї організації

Деякі організації повідомляють про загрозу закриття через повну втрату фінансування.

- *«Під загрозою робота всієї організації, зупинено 2 проєкти. І раптово. Швидко знайти, як покрити витрати на офіс, зарплати та інше поки не змогли придумати як.»*
- *«Ми припинили фінансування усіх проєктів.»*

- *«Наша мережа має великий брак ресурсів для елементарного утримання офісу, різних витрат. Більшість планованих активностей ми зупинимо з березня.»*
- *«Вимушені звернутись до колективу і просити працювати на волонтерських посадах та посилено шукати фінансування. Колектив погодився.»*

2. Гуманітарна допомога та підтримка вразливих категорій

Значна частина проєктів, що забезпечували підтримку ВПО, ветеранів/ок, людей, що живуть з ВІЛ, ТБ, а також постраждалих від війни, опинилися під загрозою або повного зупинення, або значного скорочення.

- *«Проєкти у сфері надання медичних, соціальних послуг та психологічної підтримки людям, що мають ВІЛ, ТБ, людям, що є ВПО та опинились в складних життєвих обставинах, а також жінки, що постраждали від гендерно зумовленого насилля, підлітки, які ведуть ризиковану поведінку.»*
- *«Комплексна допомога ВПО, постраждалим від ГЗН, експлуатації, торгівлі людьми – скоротили види допомоги.»*
- *«Проєкти з гуманітарної допомоги вразливих верств населення, у прифронтових громадах Дніпропетровської, Донецької, Харківської областей.»*
- *«Підтримка ветеранів війни та членів їхніх сімей.»*
- *«Проєкт для ВПО.»*

3. Соціальна та правова допомога

Скорочення грантового фінансування США суттєво вплинуло на правозахисні проєкти та безоплатну юридичну допомогу.

- *«Зменшено діяльність за напрямом безоплатної правової допомоги для людей, призупинені проєкти, спрямовані на розвиток місцевої демократії.»*
- *«Проєкт правничої виїзної допомоги жителям Київської області в оформленні документів на компенсацію.»*
- *«Робота Національної гарячої лінії з протидії торгівлі людьми — наразі працюємо на волонтерських засадах.»*

- *«Проект з покращення правової допомоги соціально вразливим групам населення.»*

4. Молодіжні та освітні програми

Молодіжні, освітні проекти та ініціативи на розвиток громад — також були згадані організаціями в опитуванні.

- *«Проект “Розвиток молодіжної політики в громаді”.»*
- *«Молодь Тут, програма підтримки нашого молодіжного центру.»*
- *«Багатоцільова допомога вразливим категоріям населення, освітні проекти.»*
- *«Проект “Голос громади в місцевому самоврядуванні” у трьох цільових областях Запорізької, Дніпропетровської та Кіровоградської областей (12 громад).»*

5. Економічний розвиток та підтримка підприємництва

Грантова підтримка малого бізнесу та соціального підприємництва також суттєво скорочена.

- *«Проекти у сфері грантової підтримки мікро- та малого бізнесу, а також фіз. осіб з числа ВПО.»*
- *«Розвиток малого садівництва та овочівництва.»*
- *«Розробка комплексного плану просторового розвитку (КППР) території, створення тепличного господарства.»*

6. Медичні ініціативи та енергетична стійкість

Деякі організації працювали над забезпеченням медичних установ та пологових будинків альтернативними джерелами енергії, проте тепер їхні проекти заморожені.

- *«Сонячні панелі для забезпечення постійної діяльності лабораторій пологового будинку в м. Чернігові.»*

7. Дослідження, медіа та культурні ініціативи

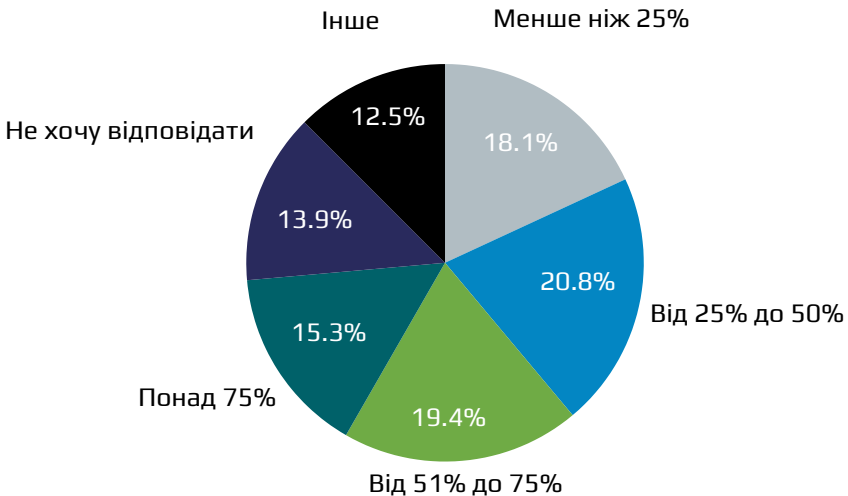
ОГС вказали, що відсутність фінансування вплинула зокрема на

медійні та дослідницькі проекти

- «Медійний проект.»
- «Важливі креативні напрями зупинено до пошуку нових джерел фінансування.»
- «Дослідження, які мало хто фінансує.»
- «Арт-терапія для осіб, постраждалих від війни.»

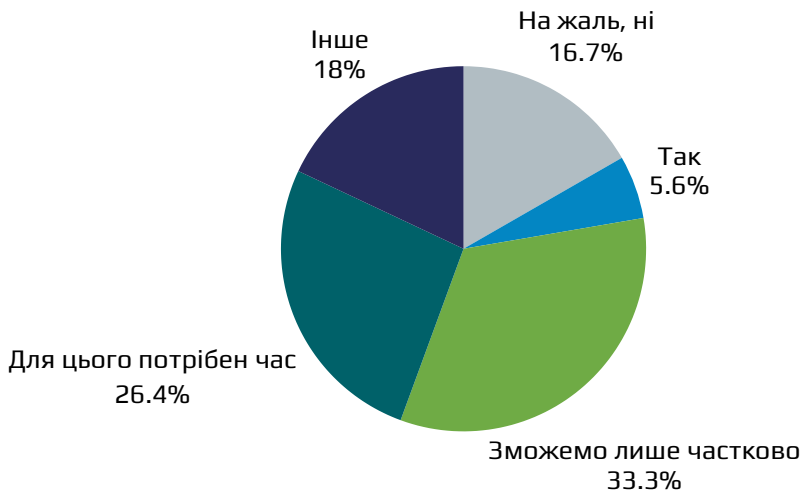
Близько **35% організацій** отримували більш ніж половину свого фінансування від американських грантів (**тобто від 51% до 100%**). Це означає, що для цих організацій призупинення фінансування створює критичні ризики і може призвести до суттєвого скорочення або закриття проектів.

Яку частину від загального фінансування склали гранти США?

Для **23% ОГС** гранти США складають менше ніж **25% їхнього бюджету**, отже вони мають більшу фінансову стійкість або ширшу диверсифікацію.

Чи зможете без відновлення підтримки США продовжити діяльність в масштабах, які були до січня 2025 року?

Лише 5,6% організацій впевнені, що зможуть продовжити роботу без суттєвих змін, що свідчить про критичну залежність більшості ОГС від зовнішнього фінансування.

А для адаптації ОГС потрібен час. Це одна з найсерйозніших проблем, оскільки втрата навіть частини активних громадських організацій матиме вплив на підтримку вразливих груп та демократичні процеси в країні.

Які джерела фінансування ОГС розглядають зараз:

60 ОГС подаватимуться на гранти від європейських донорів

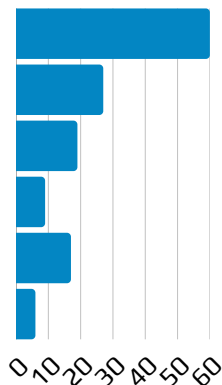
27 ОГС шукатимуть співпраці з бізнесом

19 ОГС звертатимуться до місцевих фондів

9 ОГС запускатимуть краудфандинг

17 ОГС започаткують/розширяють соцпідприємництво

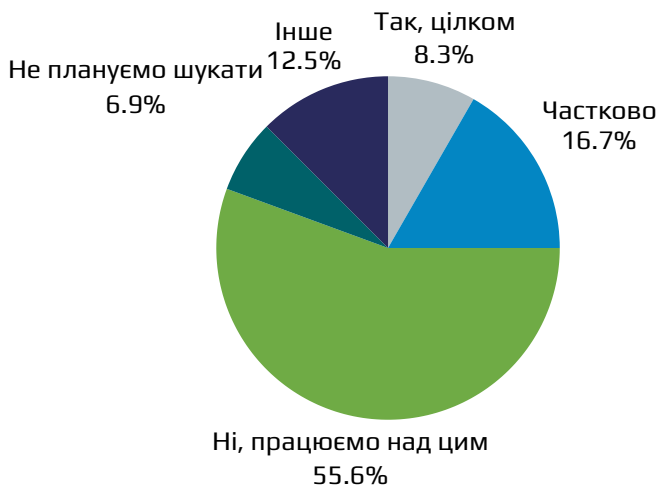
6 ОГС назвали інші варіанти

Європейські гранти є найпопулярнішим варіантом альтернативного фінансування (**≈ 80% організацій**). Співпраця з бізнесом (**≈ 37%**) є другою за популярністю опцією.

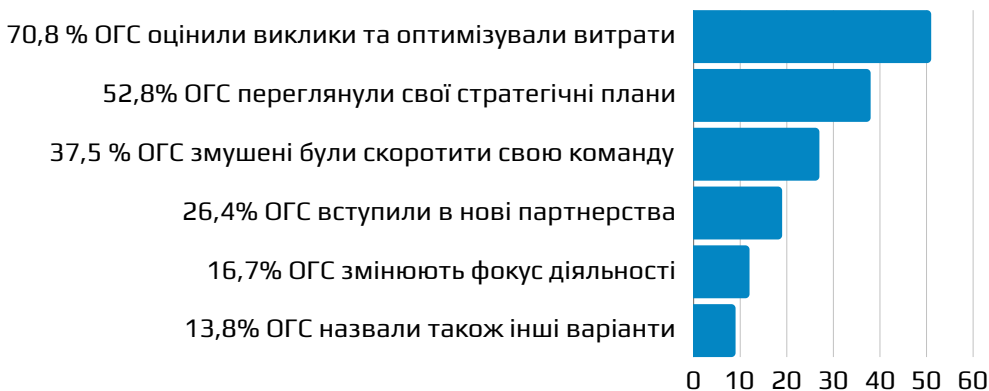
Краудфандинг (**≈ 13,7%**) розглядається як потенційне джерело, але не всі організації мають достатню підтримку спільноти або досвід у проведенні успішних кампаній.

Чи вдалось знайти альтернативні джерела фінансування?

Близько 56% організацій не змогли знайти альтернативні джерела фінансування, хоча працюють над цим. Це вказує на високий рівень невизначеності та залежності від міжнародних грантів. **Лише 8,3% повністю забезпечили фінансування за рахунок інших джерел.** 16,7% організацій змогли частково знайти нові фінансові можливості. Ймовірно, вони компенсували лише частину витрат або знайшли підтримку на окремі проекти, або лише на покриття організаційних витрат.

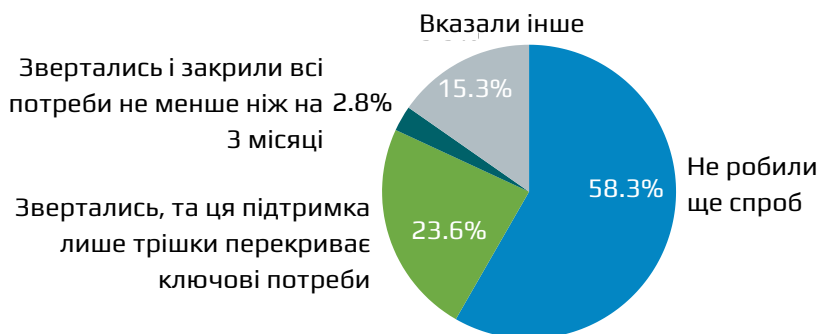
Які кроки для реагування ОГС зробили протягом останнього місяця:

Абсолютна більшість організацій (~ 71%) займаються кризовим плануванням та оптимізацією витрат, що свідчить про серйозні виклики, з якими вони стикаються. **Скорочення команди (~ 37,5%) є серйозною загрозою,** оскільки може призвести до втрати експертного потенціалу, і це не лише ризик для окремих ГО, але і загалом для громадянського суспільства.

Більшість організацій ще не перейшли до активного фандрейзингу, а лише аналізують ситуацію та переглядає стратегії. Це свідчить про те, що процес пошуку нових ресурсів може затягнутися. Як бачимо, деякі організації змінюють фокус діяльності, що може свідчити про спроби адаптації, але також і про ризики втрати первинної місії.

Краудфандинг: чи звертались ОГС до своєї спільноти про підтримку:

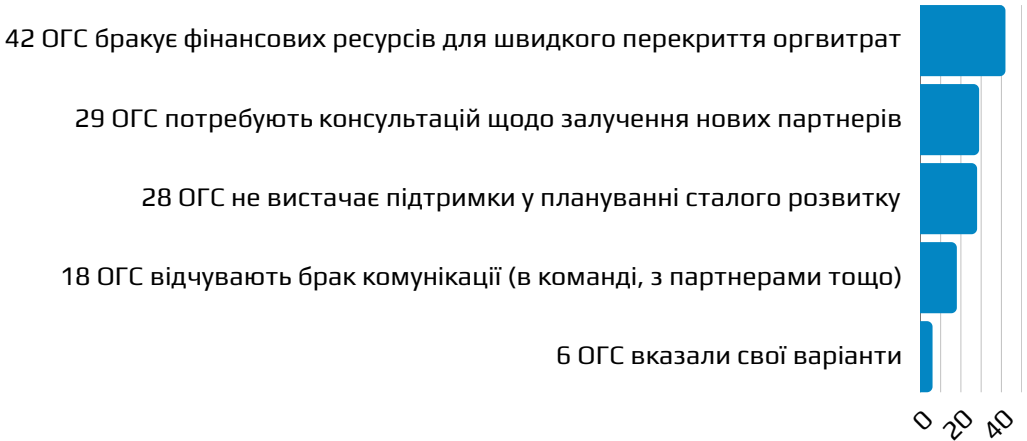
Більшість організацій (58,3%) **взагалі не пробували звертатись до спільноти за фінансовою підтримкою**. Серед тих, хто пробував, найбільша частка (близько 24 %) зазначили, що підтримка лише частково перекривала ключові потреби. З відповідей випливає, що навіть великі/відомі ОГС на 75–90% залежать від грантів, а не від донейтів чи іншої підтримки спільноти. Ще чимало організацій вказало, що **пріоритет зборів має бути на військові потреби**: багато ОГС вказали прямо, що краудфандинг в Україні зараз здебільшого спрямований на допомогу ЗСУ.

Коментарі учасників опитування:

- *«Ми закликаємо жертвувати ЗСУ.»*
- *«Більшість спільноти воює, тому краудфандинг є доцільним лише на військові потреби. В спільноті збирати на інше до перемоги вважається неетичним.»*
- *«Давайте чесно, ми знаємо який сьогодні пріоритет для донейтів... Навіть до війни ГО не могли похизуватись вибудованою підтримкою спільнот, ми бачимо навіть потужні важливі проекти оголосили про 75-90% залежність від грантового фінансування США. Тому важко прогнозувати, чи спільнота зможе забезпечити хоча б покриття 20% витрат, але хочемо бути здивовані. Люди у нас найкращі, але й проблем довкола не меншає, де потрібна їхня увага і ресурс.»*

- «Це дуже маленька сума, навіть щоб покрити послуги оренди не вистачить.»

Чого ОГС бракує зараз найбільше:

Аналізуючи кількісні показники та коментарі, якими ділились в опитування ОГС, бачимо основні виклики та потреби:

Фінансова нестабільність — ключовий виклик для більшості організацій. ОГС бракує коштів на базові операційні витрати.

Проблеми з пошуком нових партнерів — багато організацій відчують складнощі у розбудові довгострокових зв'язків та залученні ресурсів.

Відсутність стратегічного планування — значна частка організацій потребує підтримки для довгострокового розвитку.

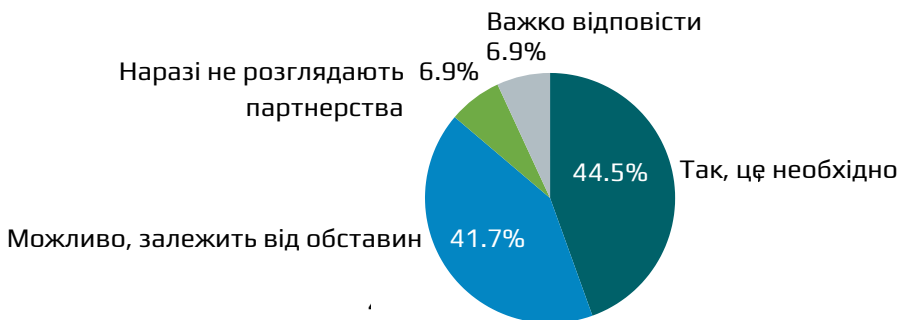
Знання з кризового реагування — потреба в навчанні з кризового менеджменту свідчить про складнощі у реагуванні на нестабільні обставини.

Внутрішні комунікаційні виклики — не секрет, що ці труднощі

дуже впливають на взаємодію у команді, з партнерами, а головне — як будуть вибудовані комунікації, таким і буде результат у доланні викликів.

Чи вбачають ОГС можливості для розширення співпраці з іншими організаціями в умовах змін?

Багато організацій теоретично відкриті до співпраці, але їм потрібні конкретні механізми взаємодії, зокрема спільні проекти, платформи комунікації або навчання з ефективного партнерства.

Значна частина організацій вже готові до активної взаємодії. Це хороший сигнал для ініціювання спільних ініціатив, адже понад третину опитаних вважають співпрацю необхідною.

Загальний настрій меседжів, якими поділились ОГС

Опрацювавши отримані відповіді, можна виокремити основні меседжі, які відображають настрої й потреби громадських організацій, у зв'язку з поточною кризою фінансування.

Оптимістичні/мотивуючі (~ 50%) — ОГС виражають підтримку, готовність до адаптації, віру у відновлення фінансування та стійкість громадського сектору.

- *«Тримаймося! Все буде Україна.»*
- *«Маємо вистояти та зберегти свою важливу діяльність.»*

- *«Давайте дарувати більше підтримки один одному. Це зараз так важливо!»*

Стратегічні/адаптаційні (≈ 30%) — ОГС водночас шукають нові підходи до фінансування, вказують на необхідність диверсифікації ресурсів та розширення партнерств.

- *«Треба консультації щодо залучення нових партнерів.»*
- *«Потрібно диверсифікувати надходження та партнерів — фінансування має йти з різних джерел.»*
- *«Розвивати соціальне підприємництво, розвивати інші джерела доходів для організації.»*
- *«У співпраці та активізації своєї діяльності здолаємо виклики.»*

Занепокоєні/критичні (≈ 20%) — звісно, ОГС хвилюються, наголошують на серйозних викликах, ризиках для організацій та загрозі припинення важливих проектів.

- *«Ми припинили фінансування усіх проектів.»*
- *«Під загрозою робота всієї організації, зупинено 2 проекти.»*
- *«Зменшено діяльність за напрямом безоплатної правової допомоги, призупинені проекти, спрямовані на розвиток місцевої демократії.»*
- *«Час покаже, але ризики і виклики надзвичайні. Для всіх нас.»*

Вдячність за підтримку та можливості. ОГС підкреслюють, що навіть у складний час цінують підтримку донорів, що раніше надавали фінансування, а також висловлюють сподівання, що фінансування від американських донорів з часом буде відновлено.

Команда Громадського Простору висловлює вдячність всім ОГС, які взяли участь в опитуванні. Цінуємо всі відгуки про важливість цього дослідження, а також щодо можливостей та корисних публікацій на Порталі, що підтримують громадський сектор у цих викликах. Нам цінно знати, що ви відчуваєте надію та готові діяти, використовуючи Просторові можливості.

Висновки та рекомендації

Загалом, опитування ОГС засвідчило, що громадський сектор налаштований активно діяти, але має потребу у підтримці, адаптації та пошуку нових шляхів фінансування. Звісно, це невелика частина організацій, які взяли участь в ранньому опитуванні, це перші оцінки та виклики, а далі ситуація може змінюватись.

Реагування на фінансову кризу, пов'язану з (при)зупиненням грантового фінансування США, має бути швидким, стратегічним та гнучким. ОГС важливо не просто відновити фінансування, вони потребують допомоги, щоб бути більш стійкими та незалежними в довгостроковій перспективі.

Головна критична потреба — фінансування. Короткострокові гранти або екстрені фінансові інструменти для організацій, які опинилися на межі закриття, кризові фонди для підтримки базових операційних витрат ОГС (оренда, зарплати, комунальні послуги) могли б суттєво допомогти на цьому етапі.

Збереження кадрового потенціалу. Навіть за відсутності фінансування важливо підтримувати команду, можливо, через волонтерські формати або часткову зайнятість.

Розвиток партнерств — ключ до стійкості. Організації потребують консультацій та нетворкінгу для розширення своїх зв'язків.

Необхідна стратегічна підтримка. Варто створювати більше програм навчання щодо сталого розвитку та кризового управління.

Комунікація як фактор успіху. Потрібно працювати над побудовою ефективних внутрішніх процесів у командах.

Інформаційна кампанія про наслідки зупинки фінансування.

ОГС варто вибудовувати комунікацію з громадськістю, місцевими фондами та міжнародними партнерами щодо критичних наслідків призупинення підтримки. Громадський сектор має активно залучати медіа та інших партнерів висвітлювати реальні загрози зупинки фінансування.

Сьогодні Громадському Простору також важлива [ваша підтримка](#).

ГРОМАДСЬКИЙ
ПРОСТІР

*ГРОМАДСЬКУ
ПРОСТІР*